

zgodovinskega obdobja in specifično usmerjene sovražnosti ter preganjanja. Anina zgodba v režiji Vinka Mödendorferja je presunljiva in detajlna, z mnogimi problemskimi vsebinami in vprašanji, vendar tudi v izteku ostane predvsem pri tem, pri njeni zgodbi in zgodbi nacističnega pregona Judov, ne odpre pa okna do sedanjosti, da bi zakričala tudi o vseh drugih kontekstih porajanja sovražstva in raznovrstnih oblik vojnih uničevanj.

■ NIKA ARHAR

1 PROTI O ZA OTROŠKO DOMIŠLJIJO

Žiga Valetič: *Past v razredu*
(SuperVid, 1. epizoda). Ilustracije
Jaka Vukotič. Dob: Miš, 2022.

»Hodim v navadno šolo, se pravi z otroki, ki v nasprotju z mano vidijo vse oblike in barve,« je uvodni stavek v drugem poglavju (Šunder ob dežju) kratkega romana z naslovom *Past v razredu*, pod katerega se je podpisal pisatelj Žiga Valetič. Preostala poglavja v njem so še: *Predzgodba ali kako sem dobil ime*, *Primer likovnih map*, *Juha okrepi*, *Drugi najljubši hobi* in *Risba prijateljstva*.

Na naslovnici, ki je prijetne rumene barve in jo krasi podoba SuperVida, likovni izdelek ilustratorja Jaka Vukotiča, izvemo še, da gre za 1. epizodo v seriji knjig, ki bodo še izšle, in da je knjiga dobila svoj dom pri založbi Miš. Vukotičeve ilustracije so črnebele z nekaj sivimi odtenki, izrazite v svojem likovnem nagovoru, obenem pa dovolj šaljive, da se uspešno združijo z literarnim delom. Figure imajo izrazito poudarjene glave, telesa so nekoliko nesorazmerna, roke in noge

izrazito tanke. V tem oziru je ilustracija odlično ujela fabulo romana, v katerem vsi veliko razmišljajo. Tudi temeljna zanka v literarnem delu se razplete z izrazitim delom možganov – najprej v sanjskih svetovih, ko se Vidu sanja, kdo bi lahko bil storilec razdejanja likovnih del, potem pa tudi s pronicljivim detektivskim ugibanjem, analiziranjem in končnim povezovanjem.

Pisatelj si je zastavil velik izziv, ko se je za književno osebo odločil za otroka, ki zaradi izrazito slabega vida pouku ne zmore slediti sam, pač pa mu pri tem pomaga njegov spremljevalec Bojan. Svet zaradi primanjkljajev zaznava povsem drugače, zato je moral biti avtor pri snovanju celotne zgodbe in osrednje književne osebe še toliko bolj spreten. A uspel mu je učinkovit prikaz atmosfere v četrtem razredu, ki zaradi prvoosebne pripovedovalske perspektive slabovidnega Vida bolj temelji na igrah svetlobe in teme, govoru, zvoku, premikih, dotikih ...

Presenečeni pa smo tudi, kako zrelo in nadvse empatično Vid zaznava svet; sklepamo lahko, da gre za strukturo nekakšnega dvojnega pripovedovalca – Vida, učenca 4. razreda, in neke njegove bolj odrasle različice, odzadenjske entitete, ki vse skupaj pripoveduje in oblikuje v celovit pripovedni tok.

Pisatelj tako ves čas dosledno gradi Vidovo osebnost, ki svet zaznava drugače kot večina ostalih otrok, v sanjah pa vidi »dlje in onkraj«, saj v njih razvije posebno zaznavo: »Rubi je v omari nabrala njihovih pet map, Naja pa je zraven dodala še dve: svojo in Rubijino. Ne vem, kako sem vedel, da so to ravno te mape, saj nisem videl imen.«

Se pa ob Vidu in njegovih starših pojavi še niz zanimivih imen, ki sta jih pisatelj in ilustrator hudomušno »natresla« tudi na notranji strani sprednje in zadnje platnice. Če so Vidovi sošolci

(Lubanzi, Naja, Rubi, Mark, Petra in Miha) prikazani otroško, psihološko večplastno in raznoliko, potem sta razredničarka Brina in ravnateljica precej togi. To še zlasti velja za tiste dele, kjer nekako ne najdeta pravega pedagoškega prijema, s katerim bi vendarle razkrinkali, kdo je storilec osrednjega »zločina« v tej šaljivi mini-»kriminalni« zgodbi. Pravzaprav se poslužujeta dolgočasnega, premočrnega reševanja problema, ki temelji na sistemu kazni in žuganja, da bo tako ali tako kmalu roditeljski sestanek. To je seveda pretkana avtorska poteza, saj nazadnje v tekmi (um odraslega proti umu otroka) vendarle zmaga otroška domišljija – 1 proti 0 za otroke torej.

Med osebami je zelo večplasten in zanimiv tudi dedek, ki je ob Vidu ena najkompleksnejših in zelo zabavnih oseb. Ob tresenju šal in šaljivih življenjskih resnic – navsezadnje je dedek bivši hiپی, kot lahko večkrat preberemo – Vidu ves čas predaja tudi globoke in izvirne misli. Daje mu upanje in ga spodbuja, npr. z motivom tretjega očesa. Navduši tudi motiv risanja mandal, s katerimi Vida (pa tudi vse nas) na izviren način pouči, kako pomembna je pot, radost ob ustvarjanju novega in kako minljiva je tudi največja umetnost, zato je potrebno mandalo iz peska, potem ko je končana, nemudoma uničiti. Tako pisatelj na domiseln način v zgodbo vstavlja elemente, ki so zabavni in poučni hkrati.

Velika vrednost besedila so tudi izčiščene povedi, izpiljena stavčni in besedni slog pa pričata o poglobljenem načrtovanju in želji po nadaljnjem snovanju fabule. Avtor je namreč sledil kar trem velikim ciljem: najprej predstaviti Vida in ga oblikovati kot osebnost, da si ga lahko bralec sploh predstavlja, potem razviti in razplesti osrednjo zgodbo prve epizode, zatem pa narediti

nastavke, ki se že odpirajo v prostor novega romana, 2. epizode, z naslovom *Knjižni tat!*

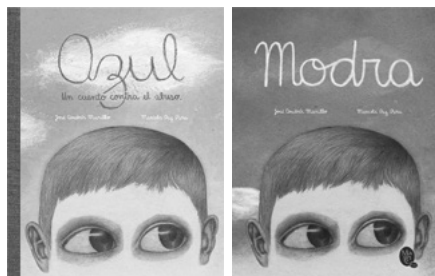
Sklenemo lahko, da je pisatelj odlično uspelo vse naštetu, bralcem pa le še ostane, da po branju 1. epizode nestrpnost čakajo na nove, ki bodo gotovo prinesle še veliko zanimivega branja.

■ DAVID BEDRAČ

DOBITI NAZAJ SVOJO ZGODBO, DOBITI NAZAJ SVOJO IDENTITETO

José Andrés Murillo: *Modra*.

Ilustrirala Marcela Paz Peña, prevedla Barbara Pregelj. Medvode: Založba Malinc, 2022.

Problemska literatura, namenjena najmlajšim bralcem, ni precej pogosta. Med silno redke, ki otrokom približujejo problem spolne zlorabe, spada slikanica *Modra*, ki jo je za slovenske bralce izdala založba Malinc ter uredila in prevedla Barbara Pregelj. Ustvarila sta jo čilska avtorja, besedilo je prispeval José Andrés Murillo, ilustracije Marcela Paz Peña. Na slikanico (v španskem originalu nosi naslov *Azul*) so uredništvo založbe Malinc opozorili z zavoda Dovolj.je (<https://dovolj-je.si/>), ki si prizadeva, da bi o spolnih zlorabah v cerkvi govorili in ne zgolj šepetali,